

»Popotnikov« koledar za slovenske učitelje je prišel v II. tečaji za leto 1888 konec decembra l. l. na svetlo. Uredil in založil ga je g. M. J. Nerat, nadučitelj in »Popotnikov« urednik v Mariboru. Razven navadnih koledarskih stvari obseza statistiko učiteljskih društev v slovenskih pokrajinah, iz katere posnemamo, da je na Kranjskem *najmenj* učiteljskih društev, zlasti pa razven »Pedagogiškega društva« v Krškem ni nobene *okrajnega* učiteljskega društva; dalje obseza *imenik primernih knjig za šolske knjižnice*, ki gotovo dobro dojde vsaki šoli in za tem šematizem vseh šolskih oblastev, vseh učiteljišč in ljudskih šol, vseh učiteljev in učiteljic na Slovenskem; temu je dodanih nekoliko nepopisanih listov za katalog in razne beležke. Koledar je jako spretno urejen in pregledno sestavljen ter v obče v mnogih ozirih točnejši, nego je bil I. letnik. Da tudi letos ni še vse popolnoma dovršeno, to je pri taki knjigi, ki stoji toliko truda in obseza toliko osebnih in statističnih podatkov, čisto naravno. Zlasti pogrešamo primerjajočega tabelaričnega pregleda učiteljskih plač po vseh slovenskih pokrajinah in statističnega pregleda o vseh šolah s slovenskim in slovensko-nemškim jezikom in o številu učiteljskih močij. Glavna napaka je pa ta, da je koledar prepozno prišel na svetlo. Svetovali bi g. izdavitelju, da bi redakcijo sklenil s 1. septembrom ter knjigo izdal zadnji čas z začetkom oktobra, ker drugače večini učiteljev prepozno dojde v roke. Dobro bi bilo tudi, ko bi se pri učiteljih ne dodajalo samo leto, odklej služijo, ampak tudi odklej so stalno umeščeni. Da bi se vsi pogreški odpravili iz knjige in popravile vse nenatančnosti v III. tečaju, bilo bi želeli, da bi vsak učitelj, ki gledé svojih osebnih podatkov v knjigi opazi kako napako, to kakor tudi vsako njega samega se tikajočo premembo med šolskim letom naznanil naravnost koledarjevemu izdajatelju. Le takó bode možno sčasom dospeti do dovršenega učiteljskega koledarja in šematizma. Knjiga stoji 1 gld. 20 kr. in naročati jo je pri upravištvi »Popotnika« v Mariboru, Reiserstrasse 8.

Deželni muzej »Rudolfinum«, ki je stal deželo in hranilnico kranjsko blizu 270.000 gld., dodelan je zdaj v stavbinskem oziru in tudi bogate zbirke njegove so do malega vse urejene. Z zbirkami starega muzeja je pa zdaj v novem poslopji združena tudi prelepa knjižnica nekdanjega zgodovinskega društva kranjskega, združene so tudi vse njegove listine in vse rokopisne zbirke. Vrh tega se odslej hrani v novem muzeji vice-domski in starostanovski arhiv. Naravno je, da dežela in hranilnica kranjska za »Rudolfinum« nista žrtvovali ogromne svote samo zategadelj, da bi se v njem vse te znanstvene zbirke *hranile*, ampak da bi se *upotrebovale* v prid kranjski deželi in v korist znanstvenemu raziskavanju njenemu, bodisi v zgodovinskem, bodisi v prirodoznanskem oziru. Kako plodovito je nekdanj delovalo zgodovinsko društvo, kakó tudi muzealno društvo kranjsko! A vsa ta živahna delavnost je do cela prenehala zadnjih dvajset let. Vzrokov, zakaj se je to zgodilo na škodo domoznanstvu dežele naše, tukaj nečemo poudarjati; samó to željo izrekamo, da bi se zdaj, ko se je zgodovinskemu in prirodoznanskemu raziskovanju dežele naše v novem muzeji na stežaj odprl nov, lep dom, vsi, ki resnično in odkrito ljubijo domovino svojo, brez razločka narodnosti združili v zložno delovanje, da preneha tista odurna tihota, ki je, provzročena po političnih bojih in osebni mrznji na obeh straneh, zadnja leta vladala na razsežnem polji domoznanstva kranjskega. Hvaležni smo zategadelj upravi deželnega muzeja, da je tako nekako za poskušnjo na 24. dan preteklega meseca t. l. povabila v Ljubljani bivajoče prijatelje domoznanstva v »Rudolfinum«. Ob 6. uri se je zbralo okoli 70 gospodov raznih stanov in obeh narodnostij. Gospod Deschmann je pozdravil zbrano gôspodo ter kažoč na prelepo sliko profesorja Janeza Šubica, na kateri Carniolia pod svojim okriljem brani in blagoslovlja domovinsko umetnost, domovinski obrt in domovinsko znanstvo, povabil vse prijatelje dežele kranjske, da bi v prelepih prostorih novega muzeja bogate zgodovinske in prirodoznanske zbirke

porabili v novo veselo znanstveno delovanje. O preosnovi muzealnega društva ta večer še ni bil razgovor, vendar je mnogo gospodov prijavilo svoj pristop in kadar se doseže zadostno število novih članov, pride tudi to na vrsto. Nato je g. dr. *Milkovič* tolmačil znamenit, star, na pergament pisan koledar iz leta 1415., katerega hrani tukajšnja licejalna knjižnica, ter predaval o starih kalendarjih sploh, zlasti pa o onih nekdanih samostanov kranjskih. G. *Deschmann* je pa razkazoval stare pastí, v katere so barjani v prazgodovinskem času baje lovili bobre ali vidre, ter je temu razkazovanju dodal še mnogo družih zanimivih opazek o ljubljanskem barji, kakor tudi o lovi divjih mrjascev po Kranjskem. Od vsega srca želimo, da bi se taki znanstveni shodi nadaljevali vsak mesec in da bi se kmalu osnovalo novo muzealno društvo v prid in čast deželi naši!

**Podpiralna zaloga slovenskih vseučilišnikov v Gradci** je nedavno izdala poročilo o svojem delovanju leta 1887. Iz tega poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem letu 1089 gld. 52 kr. dohodkov, a 780 gld. 88 kr. troškov, od katerih je 78 dijakom dala podpore 453 gld. Glavnica se je od 6200 gld. pomnožila na 6600 gld. Upravnemu odboru je predsednik g. prof. dr. Gregor Krek, njegov namestnik g. stud. phil. Fr. Gestrin, blagajnik g. vladni svetovalec prof. dr. H. Bidermann, tajnik g. cand. prof. Janko Bizjak, odborniki pa gg. stud. jur. Bogomil Krek, stud. jur. Dragotin Zotmann, stud. med. Peter Defranceschi, stud. med. Moric Neuberger. Poročilo završuje z besedami, katerim se pridružujemo tudi mi: »Odbor kliče starim prijateljem in dariteljem: Ostanite nam tudi za naprej zvesti in blagovoljni in prosí druge narodnjake: spomnite se uboge učeče mladine slovenske, podpirajte jo blagega srca, da doseže svoj zaželeni cilj, da postane čvrsta podlaga tlačenemu narodu slovenskemu!«

**Poziv. »Pedagogičsko društvo«** v Krškem bode izdalo tudi za leto 1888. »Pedagogičski letnik«, ki izide meseca aprila ali maja prihodnjega leta. Obsejal bode razen družih pedagogično-didaktičnih spisov tudi: ukoslovje, črteže šolskih stavb s pojasnili, navod za risanje strojev i. t. d. Da bode vsebina knjigi tem zanimivejša in mnogovrstnejša, uljudno vabimo p. n. slovenske šolske pisatelje k prijaznemu sodelovanju. Primerni pedagogično-didaktični ali metodični spisi, pa tudi popularno-znanstvene razprave naj se blagovolijo doposlati do konca tekočega leta ali vsaj do 1. februarja 1889. l. društvenemu odboru v Krško.

Od vsestranske in krepke podpore p. n. tovarišev in tovarišic je zavisno nadaljno razcvitanje »Pedagogičskega društva« in »Pedagogičskega letnika«.

Na slovenskem učiteljstvu pa je ležeče, da se povzdigne naše prvo šolsko-literarno društvo na stopinjo »Hrvatskega pedagogičsko-književnega zbora«, ki že od l. 1871. izdaja po 3 do 4 knjige z razno pedagogično vsebino in v novjšem času celó pedagogične klasike. Zato prosimo tudi vse nepisatelje, da pristopijo v polnem številu društvu in nabirajo novih udov, ker le vkupno delo rodi moč in napredek. Letnina iznaša samo 1 gld.

Odbor bode nadalje le tiste štel med ude, ki plačajo letnino pred izdajo »Letnika«. Pozneje bode cena knjigi večja.

V zalogi imamo še nekaj »Pedagogičskih letnikov«, 1887, po 1 gld. 45 kr., nekaj »Občnih vzgojeslovij« po 85 kr. in nekaj »Poukov o črtežih« po 35 kr., s poštnino vred.

Tiste p. n. gospode pa, ki so prejeli in obdržali kako knjigo od »Pedagogičskega društva«, uljudno prosimo, naj nam najbrže pošljejo novce zanjo, kajti z novim letom je treba obračunati tudi s tiskarjem.

Dragi tovariši in tovarišice! Delajmo vsak po svoji moči in vseh bode časten za nas in za narod!

V Krškem, meseca januarja 1888.

Odbor.